

Sygn. akt VI Gz 192/14

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Anna Walus - Rząsa**

Protokolant: asyst. sędz. Grzegorz Kurasz

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2014 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **S.A. w R.**

przeciwko **A. Z.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego
w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 3 czerwca 2014 r., sygn. akt V GC 1570/13,

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 3 czerwca 2014 r., sygn. akt V GC 1570/13, Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział V Gospodarczy, oddalił wniosek pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych. Uzasadniając motywy swego rozstrzygnięcia Sąd I instancji podał, że pozwany swój wniosek argumentował powołując się na brak środków finansowych na opłatę sądową, niemożność poczynienia oszczędności na ten cel oraz posiadanie w ramach działalności gospodarczej zobowiązań, których nie jest w stanie spłacić jednorazowo. Sąd dodał, że z dołączonego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wynika, że wnioskodawca nie ma nikogo na utrzymaniu, posiada mieszkanie po powierzchni 40 m² oraz część mieszkania otrzymaną w spadku, uzyskuje wynagrodzenie na podstawie umowy o pracę w kwocie 5.200 zł, natomiast z prowadzonej działalności gospodarczej osiąga stratę.

W kontekście powyższych okoliczności Sąd Rejonowy uznał, że wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. Nie sposób bowiem uznać, że pozwany nie ma możliwości znalezienia środków na uiszczenie opłaty skoro nie ma nikogo na utrzymaniu i uzyskuje stałe wynagrodzenie w kwocie 5.200 zł. Osiągnięcie straty z prowadzonej działalności gospodarczej zaś samo w sobie nie stanowi przesłanki do zwolnienia. Niemożność uiszczenia kosztów musi bowiem mieć charakter trwały, a z okoliczności przedstawionych we wniosku oraz oświadczeniu o stanie majątkowym nie wynika, aby istniała po stronie pozwanego trwała niemożność poniesienia kosztów sądowych. Przeciwnie zdaniem Sądu, stan majątkowy pozwanego pozwala na przyjęcie, że posiada on wystarczające składniki majątkowe na pokrycie kosztów sądowych.

Sąd I instancji dodał, że pozwany powinien liczyć się z ryzykiem prowadzenia przeciwko niemu postępowań sądowych i egzekucyjnych, będących poniekąd konsekwencją sposobu prowadzenia przez niego działalności, i winien tak

gospodarować środkami finansowymi, aby móc przynajmniej w części przeznaczyć je, jeżeli zajdzie taka potrzeba, na koszty związane z prowadzeniem postępowania sądowego.

Pismem z dnia 30 czerwca 2014 r. pozwany wniósł zażalenie na powyższe postanowienie żądając jego zmiany i zwolnienia go od kosztów sądowych, ewentualnie uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

W zażaleniu pozwany zarzucił w/w orzeczeniu uchybienie przepisom prawa procesowego, a mianowicie art. 233 k.p.c. zaistniałe poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęcie przez Sąd, iż uregulowanie kosztów sądowych, w szczególności w zakresie opłaty sądowej od apelacji, nie spowoduje uszczerbku utrzymania koniecznego dla pozwanego, podczas gdy zgodnie ze złożonym wnioskiem pozwany wykazał brak wystarczających środków finansowych na poniesienie opłaty od apelacji. Skarżący dodał, że posiada liczne zobowiązania związane z ponoszeniem strat w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, które przewyższają jego zarobki. Powyższe sprawia, że ponoszenie kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie zdecydowanie przekracza jego możliwości finansowe. Kwota pozostała po spłacie zobowiązań z trudem pozwala zaspokoić najbardziej podstawowe potrzeby i nie pozwala na wygenerowanie dodatkowych środków. Powołane przez pozwanego okoliczności uzasadniają jego zdaniem zwolnienie go od kosztów sądowych po myśli art. 102 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy podkreślić, że przepis art. 233 k.p.c. daje sądowi możliwość oceny i mocy dowodów według własnego przekonania. Ocena dowodów może być zaś skutecznie podważona tylko wtedy gdy, brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych (wyrok SN z 27.09.2002, II CKN 817/00, LEX nr 56906; wyrok SN z dnia 14.12.2001 r., V CKN 561/00). Sąd Okręgowy nie dopatrył się powyższych uchybień Sądu Rejonowego w toku postępowania w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego przedstawionego na uzasadnienie przedmiotowego wniosku i wyciągnął z niego wnioski logicznie uzasadnione.

Odnośnie przesłanek uzasadniających przyznanie stronie prawa ubogich należy wskazać, że stosownie do treści art. 102 ust. 1. ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398, z późn. zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Należy podkreślić, że postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne, a sąd nie podejmuje żadnej czynności na skutek pisma, od którego nie została uiszczona należna opłata (art. 126² § 1 k.p.c.). Zwolnienie od kosztów sądowych osoby fizycznej (art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych; Dz.U. z 2005 r., nr 167, poz. 1398, z późn. zm.),

jest więc odstępstwem od tej zasady, w interesie osób słabszych ekonomicznie, umożliwiając im realizację konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Przy czym uwzględnienie wniosku o zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych następuje po rozważeniu przez sąd okoliczności odnoszących się do stanu rodzinnego, majątkowego, dochodów i źródeł utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie. Opłaty sądowe stanowią bowiem rodzaj danin publicznych. Zwolnienia od ponoszenia tego rodzaju danin stanowi odstępstwo od konstytucyjnego obowiązku ich powszechnego i równego ponoszenia, wynikającego z art. 84 Konstytucji RP. Dlatego też zwolnienia mogą być stosowane w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją uzasadnione powody do przerzucenia ciężaru dotyczącego danej osoby na współobywateli. Z ich bowiem środków pochodzą dochody budżetu państwa,

z których pokrywa się koszty postępowania sądowego w razie zwolnienia strony z obowiązku ich ponoszenia (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu

z 19.03.2010 r., II PZ 34/09, LEX nr 603836).

W okolicznościach niniejszej sprawy pozwany uzasadniając swój wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w głównej mierze powoływał się na fakt straty ponoszonej w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, skutkującą koniecznością wydatkowania na spłatę zobowiązań większości otrzymywanego wynagrodzenia. Na uwagę zasługuje fakt, że pozwany otrzymuje stałe wynagrodzenie w kwocie 5.200 zł miesięcznie, które jak sam twierdzi przeznacza na spłatę swoich zobowiązań. Pozwany poza tym nie wskazuje aby toczyły się przeciwko niemu postępowania zabezpieczające albo egzekucyjne, jak również aby nie posiadał zdolności kredytowej.

Powyższe pozwala wnioskować, że pozwany przyjemniej częściowo spłaca swoje zobowiązania publicznoprawne oraz wobec kontrahentów. Obowiązek uiszczenia opłat sądowych zaś nie jest bynajmniej zobowiązaniem mniejszej wagi niż inne zobowiązania publiczne lub prywatne. Opłata sądowa jest należnością Skarbu Państwa i powinna być przez stronę procesu traktowana priorytetowo. (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 6 września 2013 r., I ACz 624/13, LEX nr 1366131; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 16 listopada 2012 r., III APz 20/12, LEX nr 1237544).

W świetle powyższego należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że wnioskodawca nie wykazał przesłanki z art. 102 ust. 1 w/w ustawy,

tj. niemożności poniesienia kosztów sądowych, które na obecnym etapie ograniczają się do opłaty od apelacji opiewającej na kwotę 1.155 zł. Kwota ta w odniesieniu do otrzymywanego przez pozwanego wynagrodzenia miesięcznego nie jest kwotą znaczną. Odnośnie ewentualnych dalszych kosztów postępowania to na obecnym etapie nie sposób ocenić, czy w ogóle takie będą, a tym bardziej ich wysokość, a co za tym idzie brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwany wykazał, nie będzie w stanie ich ponieść.

Reasumując z powołanych wyżej powodów Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżone postanowienie odpowiada prawu. Dlatego też zażalenie pozwanego jako bezzasadne - na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. - należało w całości oddalić, o czym orzekł w sentencji postanowienia.